

**Handläggare**  
Lotta Olofsson, Tove Ahner

**Till**  
Äldrenämnden

Telefon: 08-508 36 220

Den 24 oktober 2023

## Fördelning av medel för att motverka ensamhet genom kulturaktiviteter

### Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av stimulansmedel för att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom.

Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

### Sammanfattning

Socialstyrelsen har även i år avsatt medel för att motverka ofrivillig ensamhet. Detta år är statsbidraget uppdelat i två delar och denna fördelning gäller den första delen riktat till personer som har insatser från äldreomsorgen såsom hemtjänst, dagverksamhet eller bor på vård- och omsorgsboende eller servicehus.

Äldreförvaltningen vill satsa på att genom hälsofrämjande och kulturella aktiviteter skapa en mer meningsfull vardag, erbjuda social samvaro och därmed minska upplevelsen av ensamhet för äldre. Enligt förvaltningens förslag fördelas 3 000 000 kronor till 48 företag och elva stadsdelsförvaltningar.

### Bakgrund

Socialstyrelsen har även i år avsatt medel för att motverka ofrivillig ensamhet. Detta år är statsbidraget uppdelat i två delar:

- Del 1. Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre som har insatser från äldreomsorgen
- Del 2. Hälsosamtal och uppsökande arbete för äldre som inte har insatser från äldreomsorgen

Denna fördelning av medel gäller den första delen riktat till personer som har insatser från äldreomsorgen såsom hemtjänst, dagverksamhet, bor på vård- och omsorgsboende eller servicehus. Äldreförvaltningen samordnar ansökningarna från Stockholms stad

och har skickat in en gemensam ansökan till socialstyrelsen. Av socialstyrelsens totala 48 500 000 kronor har Stockholms stad beviljats 3 000 000 kronor.

Stimulansmedlen kan användas till och med den 31 december 2023. Det är tillåtet att använda rekvirerade medel retroaktivt för aktiviteter genomförda från och med den 1 januari 2023. Socialstyrelsen kommer att följa upp hur kommunerna har använt medlen för avsedda förbättringar och ambitionshöjningar av befintlig verksamhet.

### **Ärendet**

I Stockholms stad har äldrenämnden uppdraget att administrera och fördela statsbidrag till stadens verksamheter inom äldreomsorg. Äldreförvaltningen skickade i april 2023 ett brev till samtliga utförare och stadsdelsförvaltningar med en anmodan att ansöka om statsbidrag. Medlen är möjliga att söka för beställarenheter samt för utförare inom äldreomsorgen oavsett regiform. Sista ansökningsdag till äldreförvaltningen var den 3 maj för egen regi och 8 maj 2023 för privata utförare. Den 12 september fick äldreförvaltningen besked från Socialstyrelsen om hur mycket medel som beviljats för Stockholms stad.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 18 oktober. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 17 oktober. Socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 19 oktober.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Social isolering och ensamhet bland äldre är ett utbrett problem även hos dem som har insatser från äldreomsorgen. Förvaltningen ställer sig positiv till alla insatser som kan förebygga eller minska detta. En utveckling inom dagverksamhet, hemtjänst, vård- och omsorgsboenden samt servicehus är viktigt för att hitta nya arbetsmetoder och förhållningssätt i syfte att minska ensamheten.

Äldreförvaltningen vill satsa på att genom hälsofrämjande och kulturella aktiviteter skapa en mer meningsfull vardag, erbjuda social samvaro och därmed minska upplevelsen av ensamhet för äldre. För att klara detta behöver personalen få en ökad kunskap och förståelse för hur ensamhet kan minska genom personanpassade kulturaktiviteter på ett strukturerat sätt. Personalen behöver även

själva ges möjlighet att prova dessa nya aktiviteter och arbetssätt tillsammans med de äldre.

Statsbidraget har kunnat sökas för projekt/aktiviteter som syftar till att stödja och underlätta för äldre att delta i kulturella, sociala och hälsofrämjande aktiviteter tillsammans med andra.

Äldreförvaltningen har avsatt 270 000 kronor för det stadsövergripande arbetet att motverka ensamhet och nå ut till nya målgrupper. Fokus kommer att ligga på att utveckla arbetet med att erbjuda hälsofrämjande och kulturella aktiviteter och upplevelser på både individ- och gruppnivå. För att stärka och stödja det arbetet projektanställs, i samarbete med kulturförvaltningen, en kultursamordnare/projektledare under hösten 2023. Uppdraget för kultursamordnaren är att stärka och inspirera det lokala arbetet med att utveckla och bredda det kulturella utbudet på enheterna. Syftet är att i nära samarbete med chefer och medarbetare utveckla hållbara arbetsmetoder och rutiner. Arbetet påbörjas i en stadsdelsförvaltning där ett pilotprojekt kommer att genomföras på ett vård- och omsorgsboende, en dagverksamhet samt samarbete med två förebyggande enheter.

Totalt har 49 företag och elva stadsdelsförvaltningar inkommit med ansökningar motsvarande 31 065 233 kronor.

Samtliga ansökningar har granskats utifrån ett antal kriterier. Äldreförvaltningens förslag till fördelning av stimulansmedlen baseras på ansökt belopp i förhållande till antal brukare och antal äldre som omfattas av insatsen. I bedömningen har justeringar gjorts efter att hänsyn tagits till rimlighet i genomförandet, omfattning och långsiktighet. Socialstyrelsen har beviljat Stockholms stad 3 000 000 kronor. De sökta medlen överstiger de medel som finns att fördela. Detta innebär att enheterna har fått en procentuell andel av sitt justerade belopp på 16,1 procent.

#### Vård- och omsorgsboende och servicehus

En del vård- och omsorgsboenden och servicehus har sökt medel exempelvis för att starta målericirkel, kör eller orkester, utflykt till olika sevärdheter, utveckla trädgårdsaktiviteter, erbjuda besökshund. Andra har sökt medel för att utveckla de individuella aktiviteterna så att de blir personcentrerade, exempelvis biblioteksbesök och biobesök. Flera beskriver hur de ska utveckla metoder för att i större utsträckning ta reda på vad de äldre själva vill göra för att öka deras motivation och delaktighet.

### Dagverksamheter

Dagverksamheter har sökt medel för bland annat ökad samverkan med hemtjänst och biståndshandläggare för att utveckla det motiverande arbetet och exempelvis göra gemensamma hembesök med hemtjänsten. Även ökad samverkan med äldrelots och hälsopedagog nämns i motiveringsarbetet. För att locka nya målgrupper beskrivs också att en utveckling av aktiviteter och arbetssätt behöver ske, till exempel samtalsgrupper, utflykter och museibesök. Medel har även sökts för att utveckla det personcentrerade arbetet och erbjuda fler individuella aktiviteter på dagverksamheterna.

### Hemtjänst, förebyggande enheter och beställarenheter

Hemtjänstenheter, förebyggande enheter samt beställarenheter har sökt medel framförallt för att öka samverkan sinsemellan. Syftet är att underlätta för äldre att kunna transportera sig och få ledsagning till öppna mötesplatser eller till kulturupplevelser. Samverkan ska även ske med civilsamhället för att kunna uppfylla de äldres behov och önskemål. De vill även utveckla de individuella aktiviteterna och nya arbetsmetoder, till exempel att använda en aktivitetsryggsäck, erbjuda utflykter och att kunna avsätta mer tid för sociala och kulturella aktiviteter.

Inom hemtjänsten nämns också att de vill bjuda in till gemensamma middagar för äldre som har svag ekonomi eller har risk för att hamna i social isolering. Anställning av hälsopedagoger, äldreкураторer och äldrelotsar planeras för att samordna arbetet och seniorambassadörer ska utbildas för att kunna lotsa och stödja seniorer att hitta till kulturella och sociala aktiviteter. Flera beställarenheter kommer att lägga extra vikt vid att följa upp risk för ensamhet och social isolering.

### Fördelade medel 2023

Äldreförvaltningen föreslår att stimulansmedlen om 3 000 000 kronor fördelas enligt nedan till 48 företag och elva stadsdelsförvaltningar för att motverka ofrivillig ensamhet för äldre som har insatser från äldreomsorgen. Fyra ansökningar har avslagits med motivering att ansökningarna i huvudsak handlade om inköp av VR-glasögon, möbler eller att utveckla ett forskningscenter. Äldreförvaltningen avser också att använda 270 000 kronor för stadsövergripande satsningar för att motverka ensamhet hos äldre. Förslag till fördelning per enhet redovisas i bilaga 1.

**Motverka ensamhet genom kulturaktiviteter**

Biståndsbedömd dagverksamhet	183 057 kr
Hemtjänst	1 178 520 kr
Vård och omsorgsboende & servicehus	1 117 246 kr
Förebyggande enheter	109 480 kr
Beställarenheter	138 460 kr
Äldreförvaltningens stadsövergripande satsningar	270 000 kr
<b>Totalsumma</b>	<b>2 996 763 kr</b>

Patric Rylander  
Äldredirektör  
Äldreförvaltningen

Linda Hamnes  
Avdelningschef  
Äldreförvaltningen

**Bilagor**

Bilaga 1 – ALD 2023\_82 Bilaga fördelning motverka ensamhet